

Hogyan dolgozik majd a geotechnikus 2030-ban?

Szepesházi Róbert
Széchenyi István Egyetem

„Az egyetlen dolog, amit tudunk a jövőről, az,
hogy nem tudjuk, mi fog történni.” (A.H.)

Évszámok, színek és idézetek bűvöletében

1970	emlékezés a tanulmányainkra
1990	visszanézés a rendszerváltozás idejére
2010	állapotfelvétel napjainkról
2030	előrettekintés mai diákjaink világára

„Tanulj a tegnaptól, élj a mának,
és reménykedj a holnapban.
A legfontosabb azonban, hogy
ne hagyd abba a kérdezést.” (A.E.)

A fejlődés kulcselemei, indikátorai

1.	cölöpözés	CFA
2.	geoműanyag talajerősítés	GRS
3.	kötőanyag talajjavítás	MIX
4.	alagútépítés	TUN
5.	statikus szondázás	CPT
6.	talajdinamika	DYN
7.	numerikus módszerek	FEM
8.	európai szabványosítás	EC
9.	monitoring	MON
10.	gépesítés, technika	TECH
11.	információtechnológia	IT
12.	gazdálkodás, gazdaságosság	ECON
13.	környezetvédelem	ECOL
+1	tanulás	EDU

„Azokból a kövekből, melyek utunkba gördülnek, egy kis ügyességgel lépcsőt építhetünk.” (SZ.I.)

CFA

Cölöpözés

1970

Másodlagos választás, ha nem jó a síkalap
Előregy. vert vb-, Franki-, Benoto-cölöp,
Mikrocölöpözés kezdetei
Caquot-Kerisel képlet, verési képlet

1990

Előregy. vert vb-, Franki-, SoilMec-, mikrocölöp
CFA-cölöp (dugóalap) első alkalmazásai
Caquot-Kerisel képlet
MSZ 15005 utolsó változata új képletekkel

2010

CFA-cölöp dominanciája
Csavart cölöpök alkalmazásának kezdetei
Integrált minőség-ellenőrzés
CPT-alapú tervezés, sok próbaterhelés
Cölöppel gyámoltított lemezalap terjedése

2030

CFA mellett csavart-, jet-, MIP-, vert cölöp
Integrált minőségellenőrzés hasznosítása
Statikus helyett dinamikus próbaterhelés
CPT-alapú tervezés és adatbázisok
Cölöpcsoport és cölöp-lemez együttdolgozás

„Volt cölöp, csak széjjelhasadt. Kilopták az összes vasat.” (F.E.)

GRS

Geo- műanyagos talaj- erősítés

1970

Vidal: The principle of reinforced Earth.
Erősített hídfő (Strasbourg 1969, Siófok 1980)
Geotextíliák kísérleti alkalmazása (MÁV)

1990

Budapest, Helsinki úti erősített hídfő
H-támfalak engedélyezése, tervezése
Többféle geoműanyag első alkalmazásai

2010

Nagyvolumenű és széleskörű alkalmazás
tisztuló elvek mentén a következő célokra:
földműteherbírás növelése, rézsűvédelem,
talajtámfal építése, töltésalapozás,-erősítés

2030

Talajban a geoműanyag oly természetes,
mint betonban az acélbetét.
Tervezés funkcióra – méretezéssel
Jobb modellezés - gazdaságosabb terv

„Tegyük meg, amit tudunk, hogy jobb legyen a föld” (M.F.)

MIX

Talaj-
javítás
kötő-
vagy
szemcsés
anyaggal

1970

Másodlagos lehetőség volt
KÉV-METRÓ: itatásos injektálás behozatala
Dinam. kezelés és jet grouting kifejlesztése

1990

Másodlagos lehetőség maradt
Szeged, SOTE-klinika: jet grouting??
VÍZÉP: mélyvibrációs próbálkozások

2010

Jet-grouting gyakori alkalmazása
MIP alkalmazásának kezdetei
Kavicscölöpök (mélyvibráció) és
kötömszökök (döngölés) gyakori alkalmazása

2030

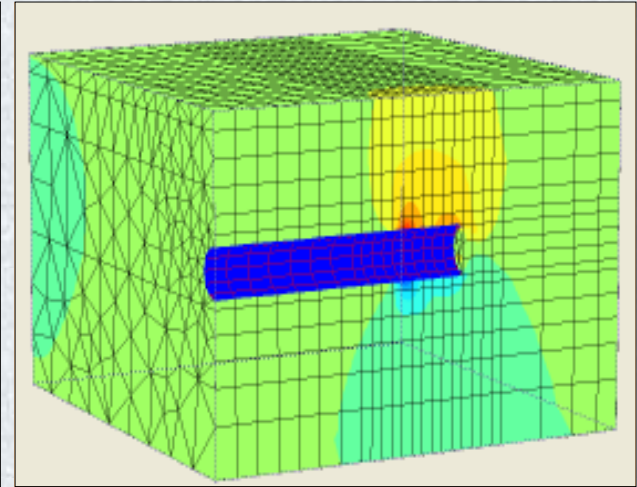
Alap- és kombinált eljárások választéka
(turbojet, erősített kő, vákuum-konz.)
Alkalmazási tapasztalatok adatbázisa
Minőségellenőrzés fejlődése

„földet túrja, döf-döf-döf...
Rajta fiam! Rőf-rőf-rőf-rőf. Apád is így csinálja!” (n.k.)

TUN

Alagút- építés

1970

2-es metró építésének befejeződése
lamella-pajzsos, keszonos munkával
Az ötcsöves állomások kifejlesztése
Méretezés felvett földnyomásokkal

1990

3-as metró építésének befejeződése
nyílt építési eljárással
Ötcsöves állomások építése
Méretezés a rugalmas ágyazás elvén

2010

4-es metró alagútjai EPB-pajzzsal megépültek
Résfalas egyterű állomások
NÖT technológia az M6 autópályán
2D FEM-analízis a tervezésben
Automata mozgásmérések

2030

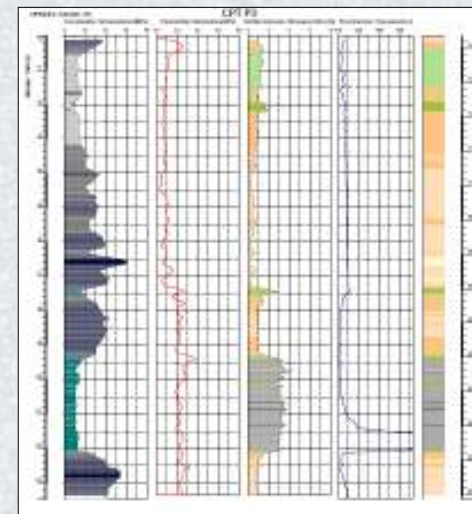
Elkészül az 5-ös metró EPB-pajzzsal
Elkészülnek az M0 alagútjai NÖT-eljárással
További alagútprojektek NÖT-eljárással
3D FEM-analízis a tervezésben
Komplex monitoring

„A fény az alagút végén a szembejövő vonat lámpájából jön.” (R.L.)

CPT

Nyomó- szondázás

1971

Sz-832 szovjet szonda tervezési
segédlettel, de kevés alkalmazással
Kézdi műveiben 2 oldal
Széchy-Varga: Alapozás I. 4 oldal

1990

Magyarország: egyetlen mechanikus
szonda (ELGI) minimális alkalmazással
Hollandia: geotechnikai szakvélemény
csak nyomószonda alapján

2010

~10 CPT-berendezés Magyarországon
Gyakori kiegészítő (?) használat
rétegzónosításhoz, cölöptervezéshez
Mahler és Szepesházi PhD-értekezése

2030

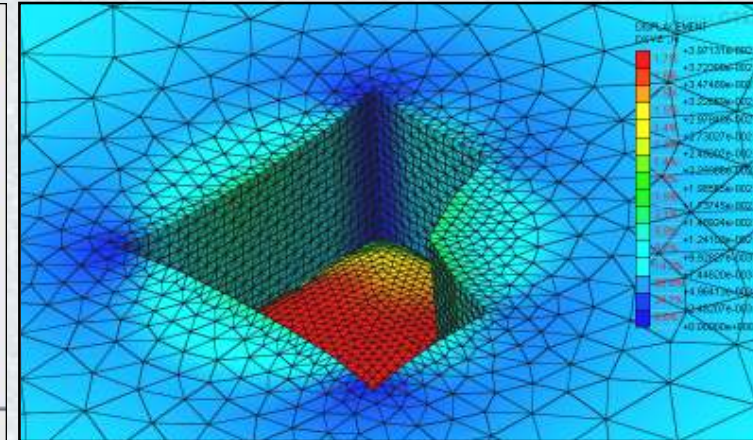
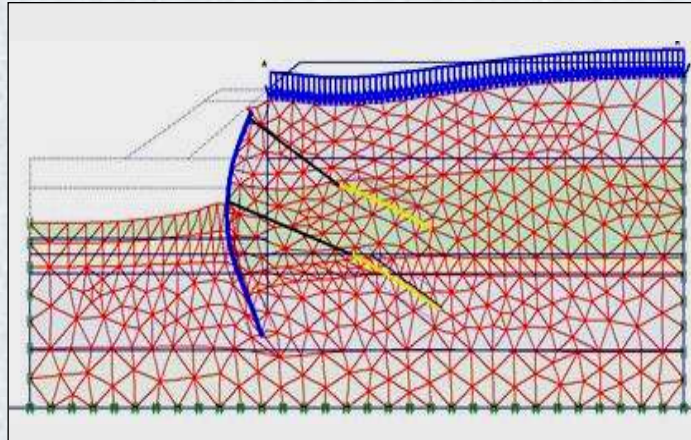
A geotechnikai vizsgálatok alapeszköze
Rétegződés megállapítása
Pontos talajazonosítás
Index a mechanikai paraméterek
felvételéhez adatbázisok segítségével

„Tovább is van, nyomjad még!” (L.A.)

FEM

geotechnikai véges elemes analízis

1971

Fekete S., Scharle P.,
A mozaikmódszer
alapelve és alkalmazása
az alapozási kontinuumfeladatoknál

1993

Szepesházi R.
A talajok kezdeti feszültségi állapotának
jellemzői, meghatározása és hatásai
Oktatás: még nem jelent meg

2010

Szakértői eszköz a tervezésben
2D geometriai, Mohr-Coulomb talajmodell
Korlátos számítási kapacitások
Komplex 3D szerkezetek és néhány fejlett
talajmodell alkalmazása a kutatásban
Oktatás: bemutatás, dipl.munka, PhD-téma

2030

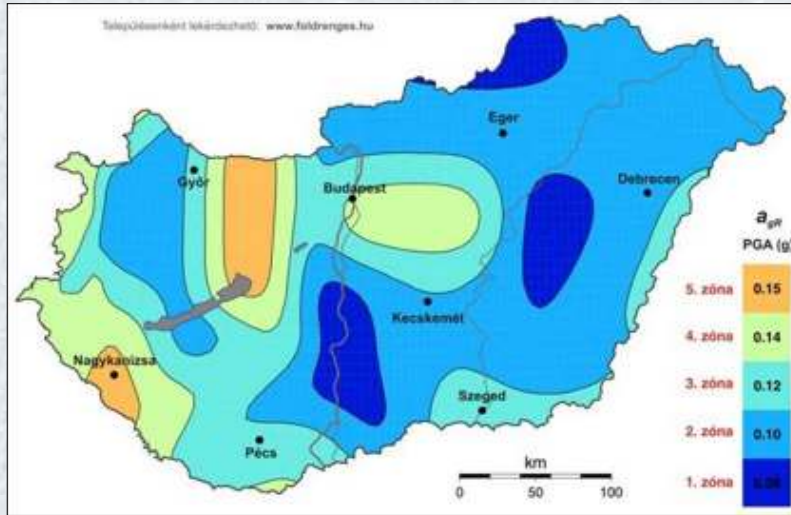
A geotechnika tervezés alapeszköze
3D, komplex anyagmodellek,
bonyolult szerkezetek és a talaj
kölsönhatásának szimulációja
Értelmezés monitoring-adatok alapján
Oktatás: készség szintű alkalmazásig

„a pék a pékhálót szövö rég” (W.S.)

DYN

Talaj- dinamika

1970

Varga L: talajdinamikával, földrengéssel, gépalapozással nem foglalkozunk!
FTV: Hunyadi F., Goschy B.
Oktatás: nem kerül szóba

1990

A földrengésre csak ritkán terveznek, bár az 1985-ös berhidai rengés figyelmeztető
Oktatás: még nem jelent meg

2010

EC 8: Tervezés földrengésre
Kvázi-statikuss vizsgálat tehetetlenségi erőre
Mégfolyósodás veszélyének vizsgálata
Nagysebességű vasúti pálya földművének egyszerűsített ellenőrzése dinamikai hatásra
Dinamikai talajvizsgálatok kezdetei
Oktatás: alapismeretek

2030

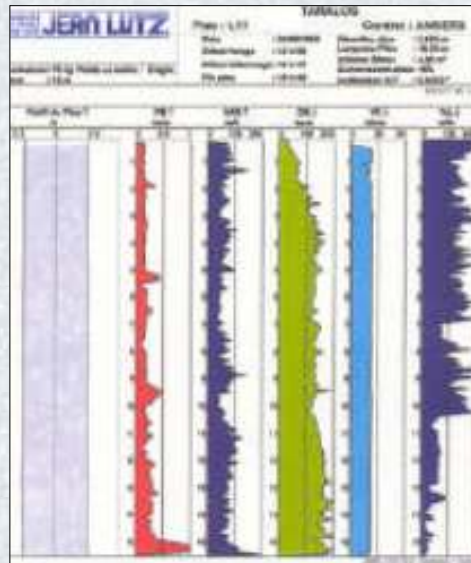
Épületek szerkezeti kialakításának új elvei
A talaj és a szerkezet dinamikai kölcsönhatásának komplex modellezése
Cölöp méretezése kinematikai erőre
Dinamikai talajparaméterek adatbázisa
Vasúti pálya dinamikai méretezése elméleti alapokon

„A föld remeg s a tengerek s a föld fölé emelt terek” (D.J.)

MON

Geotechnikai monitoring

1970

Méréses monitoring ritka, csak „ha baj van”
Épületek szintezési süllyedésmérése
Balatoni töltés ráfúrásos süllyedésmérése
Cölöpőrő mérése a kaposvári silónál

1990

Rutinszerű monitoring ritka
Épületek szintezési süllyedésmérése
Horgonyerő mérése mérőbéllyeggel

2010

Nagyszámú mérőcsöves süllyedésmérés
Pórusvíznyomás-mérés az M7 autópályán
Erőmérés acéldúcokban
Földnyomásmérés résfalakon
Cölöpkészítés monitorozása

2030

Rendszeres monitoring sokféle méréssel
Megfigyelési módszer alapeleme
Kockázatkezelés elengedhetetlen része
Tapasztalati tudásbázis fő forrása

„Ember vigyázz, figyelj meg jól világod:” (R.M.)

EC

Az európai geotechnikai szabványosítás

EURÓPAI SZABVÁNY
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM

EN 1997-1
2004. november

Az ENV 1997-1: 1994 helyére lép

Magyar fordítás

EUROCODE 7: Geotechnikai tervezés.

1. rész: Általános szabályok

EUROCODE 7: Geotechnical design. Part 1: General rules

EUROCODE 7: Calcul géotechnique: Partie 1: Régles générales

EUROCODE 7: ENTWURF, BERECHNUNG UND BEMESSUNG IN DER GEOTECHNIK. TEIL 1: ALLGEMEINE REGELN

Ezt az európai szabványt a CEN 2004. április 23-án hagyta jóvá.

A CEN tagyesületek kötelesek betartani a CEN/CENELEC belső szabályzatában előírt feltételeket, amelyek szerint ezt az európai szabványt minden változtatás nélkül nemzeti szabványként kell kiadni. Ezeknek a szabványoknak a naprakész jegyzékei és bibliográfiai adatai kérésre a CEN Igazgatási Központtól vagy bármelyik CEN tagtestülettől beszerezhetők.

Ennek az európai szabványnak három hivatalos változata van (angol, francia és német). Bármely más nyelvű változat, amelyet egy CEN-tagtestület saját nyelvén és felelősségére fordítással készít és az Igazgatási Központnak bejelent, ugyanolyan jogállású, mint a hivatalos változatok.

A CEN tagtestületei: Ausztria, Belgium, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Dánia, az Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Izland, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szlovákia és Szlovénia nemzeti szabványügyi testületei.

CEN

EURÓPAI SZABVÁNYÜGYI BIZOTTSÁG
EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITTEE FÜR NORMUNG

Management Centre: rue de Stassart, 35 B-1050 Brussels
© 2004 A bármilyen formában és bármilyen eszközzel való használat minden jog az egész világon a CEN/CENELEC nemzeti tagtestületei számára van fenntartva.
Hivalkodási szám: EN 1997-1:2004:hu

*Varga László emlékére,
aki 40 éven át,
halála napjáig volt
meghatározó alakja
a magyar geotechnikai
szabványok fejlesztésének*

1970

Magyar nemzeti szabványok (1964-ből) az alapozásokra s a talajvizsgálatokra modern tervezési alapelvekkel és osztott biztonsági rendszerrel

1990

A nemzeti szabványok utolsó javítása Szepesházi R.
A hazai geotechnikai szabványok a készülő európai normák tükrében

2010

Honosított európai szabványok
Geotechnikai tervezés
Speciális geotechnikai munkák
Talajmintavétel, laborvizsgálatok

2030

Többször javított és bővített európai szabványok gyakorlott alkalmazása a nemzetközi kooperációban

„Míg megvilágosul gyönyörű képességünk, a rend...” (J.A.)

Gépesítés, technika

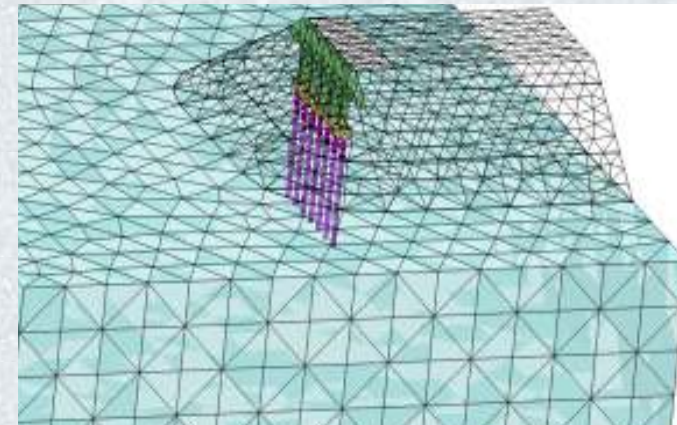
- a geotechnika technológiavezérelt szakma
- a technika fejlődése meghatározó a geotechnikában (is)
- a klasszikus geotechnikai szaktudás valamelyes leértékelése
- méret- és teljesítménynövekedés
- a talajkezelő célszerszámok fejlődése
- a beépített mérés technika fejlődése
- a gépkezelő informálása,
- automatizált vezérlés
- minőségellenőrzés, -dokumentálás
- a geotechnikus gépészeti tudása elengedhetetlen
- alkalmazási feltételek gyűjtése, különös tekintettel a talajra
- a gépesítés és az idő „furcsa” összefüggése
- a gépesítés és a verseny „félelmetes” kapcsolata

„Akié a gép, azé az ember!” (SZ.L.)

Információtechnológia

- a „számítógép” a geotechnika fejlődésének egyik mozgatója
- számítási eljárások sokaságát teszi feleslegessé
- a műszaki ábrázolás teljes átalakulása
- a talaj-szerkezet kölcsönhatás modellezésében új fejezet nyílt
- a talaj nem-lineáris viselkedése kezelhető
- óriási adathalmazok dolgozhatók fel
- adatbázis, mesterséges intelligencia
- „real-time” monitoring
- az IT és az idő „ravaszdi” viszonya
- a kommunikáció megváltozása
- informatikai tudáshiány = analfabetizmus

„Tévedni emberi dolog.

A számítógépet hibáztatni még emberibb.” (A.R.)

Gazdálkodás, gazdaságosság

- a gazdasági hatások, szempontok szerepe meghatározó lett
- a mérnök műszaki-gazdasági optimumkereső gondolkodása
- a megbízó aktuális szempontjainak a teljesítése
- az „idő = pénz” igazságának elfogadása
- az összehasonlítható tapasztalat versenyelőny
- „a megoldás” megválasztása a döntő
- a kockázatkezelés és értékelemzés jelentősége
- a multinacionális cégek piacrészesedése alighanem tovább nő
- a speciális mélyépítés globális piacot igényel
- a verseny kegyetlenségétől csak a tartós kooperáció véd
- a speciális mélyépítő cégnek saját v. állandó tervezője legyen
- a benchmarking (összevetés a legjobb gyakorlattal) alkalmazása
- a kommunikáció és a marketing fontossága

„Lám itt a pénzügyi diktatúra!” (B.G.- Cs.T.)

Környezetvédelem

- a geotechnika természet- és műszaki tudomány
- az építés és a természet harmonizálása a geotechnika feladata
- a talaj és a szerkezet tágértelmezésű kölcsönhatásának analízise
- a természeteshez hasonlító terepformákat a „mérnöki” helyett
- a nem környezetbarát technológiák visszaszorulása
- a talajvíz befolyásolásának minimalizálása
- a környezeti kockázatok kezelése
- a haváriaveszély vizsgálандó
- „földtani veszélyforrások”
- a környezetvédelem fontos piac

„Úgy tékoztuk bolygónk természeti kincseit, a levegőt és a vizet, mintha nem lenne holnap, s így már nem is lesz.!” (K.V.)

Tanulás

- a kreatív, ambiciózus mérnökök szerepe gyakran meghatározó
- a szaktudás tehetetlensége (avulása) ijesztő mértékű
- „lifelong learning” = alapismeretek + tanulni tudás
- alapvető (mérnöki) készségek, szakismeretek
- együttműködés (kommunikáció) képessége
- problémamegoldó és döntéshozó készség
- irodalom-feldolgozás, feladatmegoldás, esettanulmányok
- munkahelylátogatás, szakmai élmények
- csoportmunka, hallgatói előadások
- történetiség, kutatás-fejlesztés
- tehetséggondozás, PhD

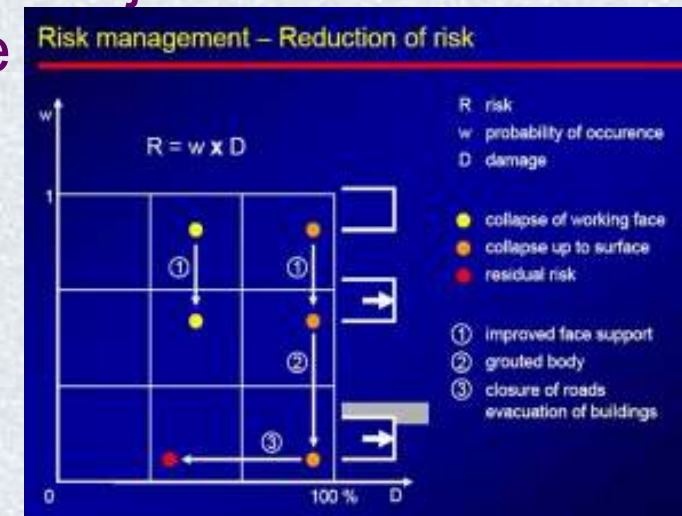

“Nem értünk rá tanulni, mert folyton tanítottak.” (K.F.)

Hogyan dolgozik majd a geotechnikus 2030-ban egy projekten?

- a kapcsolódó szerkezetek, a megbízói igények megismerése
- talajfeltárás, talajvizsgálat a CPT dominanciájával
- talajparametrizálás a CPT alapján adatbázisok segítségével
- környezetbarát és gazdaságos szerkezet- és technológiválasztás összehasonlítható tapasztalat alapján a talajjavítás és a talajerősítés gyakori bevetésével
- méretezés 3D FEM-szoftverekkel fejlett talajmodellekkel
- kockázatanalízis, értékelemzés a tervre
- technológiai tervezés
- környezetvédelmi felülvizsgálat
- minőségellenőrzés és monitoring terve
- geotechnikai projektmenedzsment
- utólagos projektanalízis

" Ha valaki roppant fontosnak tartja a munkáját,
az a közelgő idegösszeroppanás biztos jele." (B.R.)

Hogyan dolgozik majd a geotechnikus 2030-ban cége, önmaga és szakmája fejlesztésén?

- geotechnikai technológiák (technikák) állandó javítása
- információs technológia állandó fejlesztése
- tudásbázis (összehasonlítható tapasztalat) bővítése
- gazdálkodás és marketing állandó fejlesztése
- folyamatos tanulás tág spektrumban
- részvétel a (szakmai) közéletben
- kultúra, sport, egészség

„Előbb csináld azt, ami szükséges, utána azt, ami lehetséges, és máris azt fogod csinálni, ami lehetetlen.” (A.SZ.F)

Így lesz-e?

Számonkérés 2030-ban!

A tévedés joga fenntartva!

„Vannak hamis próféták...” (P.S)